

મારી લીમીટેડ કંપની

પેટ. પકડી હસાવનાર

રમુજ સાથે

બોધ આપનાર

એક અતિ રમુજ

સ્વભ.

ચું ચું એન્ડ

મીંઆઉ કંપની

અનલીમીટેડ.

લેખક—મુરતી.

કોમ્પત ૦-૧-૦ આનો.

30-8-1922
Reg. No.

જાણી
ડા/૪

૮૮૪૫

નવુ પરણુલુ પારસા સળેડુ

ખાદીના યોશાકમાં સુંદર ફોટો.

કાંચ સીલનાં ડીયર-આજકાલ ખડુ ઉદાસ કેમ દેખાય છે
પરણુતી વેળા તો ખડુ આનંદમાં હતી.

શું કહ્યું ધન્યુ ડીયર. માર કપાળ, પરણુતી વેળા તો તમે
આપણો સુંદર ફોટો ખિંચાવવાનું વચન આપેલું વળી મુંખ
વાળા પેલા તારાપોરને ત્યાં છબી પડાવવા માટે મુંખઈની ભટાર
મારવાનું પણ કહેલું પણ આજે આઠ દિવસ થયાં તે વાત તો
ખોરખે પડી છે.

વાહરે સીલનાં ડીયર વાહ તું તો જખરી રીસાળ ઢેખું. હું
તો તે વાત ભુલીજ ગયો.

વાહ ત્યારે એમ કરો હવે મુંખઈ જવા જરૂર નથી ખાજુમાં
રહેતી પેલી પીલાં તેના ધણી પેસી પસ્તાકીયા સાથે ભાગાતળાવ
ખોરખે આંપાનેરીયા ફોટોગ્રાફરને ત્યાં પડાવેલી છબી કાઢેજ
મને ખતાવી ગઈ તેઓએ ખાદીનાજ કપડાંમાં છબી પડારીય
અને એવી સુંદર શોભેય જો. આપરે પણ આપરા ખાદીના
કપરામાંજ છબી પડાવીશું. કલે ખપોરે જરૂર જમીશું જોવની
આવ શું તે છબીવાળાના એવેસનું કાર્ડ મારી પાસેજ છે જો.-

આંપાનેરીયા ફોટોગ્રાફર ભાગાતળાવ સુરત.

વસે ધણી ધણીયાણીના સુંદર ફોટો લેવાયે.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાયિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક C-C-84 વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ મીઠી લામડેડ ડેપ્પી

વિષય ૨૦૬

લીમીટેડ કંપનીઓના ભોખાળાને

આભેહુખ ચિતાર.

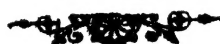
ચેટ પકડી હસાવનાર રમુજ સાથે બોધ

આપનાર એક અતિ રમુજ સ્વપ્ન.

ચુંચું એન્ડ મીઆઉ કંપની

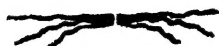
અનલીમીટેડ. ૭

લેખક—મુરતી.

છપાવી પ્રસીદ્ધ કરનાર—મગનલાલ વનમાળીદાસ

લીમડાચોક—મુરત.

(સર્વે હક્ક સ્વાધીન.)

આવૃત્તિ ૧ લી પ્રત ૫૦૦૦

૧૯૨૨.

આ ચોપડી મળવાના ઠેકાણા

દેશી મિત્ર પ્રેસ લીમિટેડ-સુરત.

ચાંપાનેરીઆ શેટોગ્રાફર-સુરત.

સાબરકાંઠા બોર્ડીંગ હાઉસ મરુમાદેવી પોસ્ટ પાછળ
મુંબઈ.

સુરત લીમિટેડમાં આવેલા પોતાના દેશી મિત્ર પ્રેસમાં
મગનલાલ વનમાળીદાસે છાપી.

પુનામાં ઝગઝગાટ

સોના ચાંદી તથા ઝવેરાતના દાગીના વીગરે ખરીદવાનું

એકજ મોટામાં મોટું વિશ્વાસપાત્ર સ્થાન.

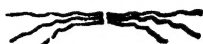
મેસર્સ પાનાચંદ મંછુભાઈની કંપની.

બુધવાર પેઠ-પુના.

મારી લીમીટેડ કંપની.

ચુંચું એન્ડ મીઆઉ કંપની અનલીમીટેડ.

મારા મહેરબાન કહરદાન વાંચનાર, જ્યારે મુંબઈ અમદા-
વાદ કલકત્તા વીગેરે શહેરોમાં લીમીટેડ કંપનીઓ ફડાફડ કુટી
નીકળવા માંડી અને એજન્ટો પોતાના ખીસ્સા તર કરનાર
ભવિષ્ય માટે દોસ્તઆસનાવોમાં શેરો ખપાવવા માંડયાં ત્યારે
આવી એકાદ લીમીટેડ કંપની ઉભી કરવાનો આ સેવકને પણ
કીડો ચવડી આવ્યો જ્યારે સેવક સુરતમાં દરિયા મહેલના એક
ભયંકર ઓરડામાં સુતો હતો ત્યારે સવારના ખરાખર સાડાનણ
વાગે આ વિચાર સેવકના ભેજમાં ગપ દધને ઘુસી ગયો. આ
એક શુભ ઘડી હતી કેમકે જો આ વિચાર અમલમાં મુકાય તો
સેવકનું નસીબ ફરી ભય (પાછું સીધું થવાની સરતે હોં કે) અને
એટલી બધી આવક થાય કે સેવક પોતે તથા સેવકના પોરી-
આના પોરીઆઓ બેઠા બેઠા ચાબ્યાજ કરે (ચણા મમરા) તો
પણ ખુટે નહીં. વાંરે, મારા વિચાર તો સરસરસર કરતા આગળ
ચાલ્યા કેમકે એવા નજીવા કામમાં કાણા બેશીને મુહુરત પુછવા
દોડી ભય એવું આ સેવકનું ભેજું નથી.

બીજાજ દિવસે કંપનીનું પ્રોસ્પેક્ટસ બહાર પડ્યું જે નીચે
મુજમ છે.

આ કંપનીનું પ્રોસ્પેક્ટસ બોડાજ વર્ષમાં છપાવી રજીસ્ટર કરાવવામાં આવશે.

કંપનીનું નામ.

ચુંચું એન્ડ મીઆઉ કંપની અનલીમીટેડ.

ડીરેક્ટરો.

- ૧ મી. કાણાજોશી—તે સુરતના જુના પુરાણા જોશીરાજ અને લવિચ્ય જોવામાં એક્કા (એક્ષર્ટ)...ચેરમેન.
- ૨ મી. બંદાજી—બંદાને ગપાટો લખનાર અને બખલાના બાપા.
- ૩ મી. સુરતીલાલ—તે સુરતીનો સપાટો લખનાર શેર બજારનો સુરતી શહેનશાહ અને સ્મશાન ભુમિના શ્રાધ્ધ.
- ૪ મી. ગમ્પીદાસ—તે ગમ્પીનો ગપાટો લખનાર ગોળાઓનો ગોરને ઘોળા દિવસનો ચોર.
- ૫ મી. ધરરરરરર કુસ—તે આ કંપની ઉભી કરવાની તસ્દી લેનાર સેવક પોતે.

એન્ડર્સ.

દીવાળીઆ એન્કે—જે જે એન્કે અત્યાર સુધીમાં માન સહિત પોતાનું કામકાજ બંધ કરી શાંતિમાં સુતી હોય તે.

સોલીસીટરો.

મેસર્સ ખરીઆ ખરખરની કંપની—તે બજાબાની બહારમ બહાદુર.

ઓડીટરો યાને હિસાબ તપાસનારા.

મેસર્સ હાઇલાની કંપની-તે એન્ટોના કહેવા પ્રમાણે બીલાડું
ઘસી આપનાર.

એન્ટો.

મેસર્સ કુસ મુસ એન્ડ કંપની-તે ઉંદર બિલાડી સાથે સારો
સંબંધ ધરાવનાર અને ઉંદરોના ખેરખાહ.

અનરજીસ્ટર્ડ ઓફીસ.

મુખ્યમાં મખાલેવીમાં ખરાખર વચ્ચે એકજ થાંભલાપર
ખાસ ઉભી કરવામાં આવશે. (પાયો નખાધ ગયો છે).

શેર ભરાવવાની દલાલી.

દરેક શેર ભરાવનાર દલાલને શેર દીઠ એકેક ઉંદર કંપની
તરફથી ભેટ આપવામાં આવશે જ્યાં પ્લેગ કોલેરા જેવા જીવ-
લેણ રોગ વેલા તેને ઘરમાં છુટો મુકી દેવાથી તેના પરોપકારનો
લાભ તે ગ્રહસ્થ લઇ શકશે.

નરો.

આ કંપની કોઇ પણ જાતનો નાણા સંબંધી નફો કરવાનો
આશા રાખતી નથી કે પ્રયત્ન પાત્ર કરવાની નથી કેમકે કંપનીનું
એવું સંજીન મત યાને મજબુત અભિપ્રાય છે કે પૈસા એ તુરંત
વસ્તુ છે મળી મરતી વખતે પૈસા સાથે આવતો નથી તે કંપની
સારી રીતે બચે છે. તેથી નાણા સંબંધી નફો કરવાનું કંપનીનું
બીલાકુંલ મત નથી.

એજન્ટો સાથે કરાર.

એજન્ટો કોઇપણ જાતનું વ્યાજ વહેંચવા ખંધાતા નથી પણ કાલના નાણા એજન્ટોની મરજીમાં આવશે ત્યારે વસુલ કરી શકશે. એજન્ટના કામમાં કે કરેલા ખર્ચમાં ડીરેક્ટરો માથું મારી શકશે નહિ. ટુંકમાં શેરોના તમામ નાણા ભરાઈ ગયા બાદ શેર હોલ્ડરનો કોઇ પણ જાતનો હક કંપનીમાં રાખવો કે કેમ તે એજન્ટોની મુન્સફી ઉપર રહેશે (ખીજ એથી વધુ સખત શરતો છે પરંતુ હાલ તુરત બહાર પાડવાથી શેરો ભરાતા કદાચ આચકો લાગે તેમ લાગવાથી હાલ તુરત બહાર પાડવાનું દુરસ્ત ધારતા નથી.)

પ્રોસ્પેક્ટસ.

હેતુઓ.

૧. એજન્ટોને પારકે પૈસે પરમાનંદ કરતાં શીખવવું. ઘરડાં જોખરાં બાધ બાવડાઓના તથા "ભોળા લોકોના પૈસા કઢાવી તેમને માથે હાથ દબ રોતા કરવાનું, ધાયલા મુળા જેવા સફેદ કપડા પહેરી ધોળે દિવસે ધાડ પાડવાનું, આબળથી વિનય વિવેક અને સહયતા ખતાવી પાછળથી ધકકો મારી લોકોને હુલવાનું, સોનેરી ટોળીથી સવાયું અને સફેદ કબજી સાત ગણું સાફ કામ ચાલાકીથી, ફેશનથી અને જેન્ટલમેનની રીતથી કરી ખતાવવાનું વીગેરે કામમાં એજન્ટોને ચાલાક હુશીયાર અનુભવી અને પાવરધા બનાવી. આ કંપનીની થાપણ પુરી થઈ ગયા બાદ.

આર્ટીકલ્સ ઓફ એશિયાસીએશન.

આ કંપની તરફથી તેમને ચીન, જાપાન રૂસીઆ અમેરીકા આફ્રીકા અફ્રસ્તાન કશ્મીર વીગેરે દેશોમાં મોકલી ત્યાંથી એજ રસ્તે પૈસો પ્રાપ્ત કરી આ ગરીબડા હિન્દ દેશમાં ત્યાંથી વસડી લાવેલા પૈસાની રેલમહેલ કરવી એ આ કંપનીનો મુખ્ય હેતુ છે. (આથી હિન્દ દેશ પરનો ગરીબાઈ) તથા કંગાળીયતનો કાળો દાઢ તથા કલંક હમીશને માટે દુર થશે.

૨ આ દેશમાં વૈરભાવ તથા કુસંપ ઘણો હોવાથી સખતમાં સખત વિરોધ ધરાવનાર પ્રાણી જેવા કે ઉંદર અને ગિલાડી વચ્ચે ભાઇચારો કરાવી તે મારફતે દેશની જુદી જુદી કોમો તથા ધર્મના લોકોમાં ભાઇચારો કરાવવો તેમજ પ્લેગ કાલેરા જેવા જીવલેષુ રોગ વેળાએ ઉંદરો પોતાના ખ્યારા પ્રાણુનો ભોજ આપી મનુષ્યોને ચેતાવે છે કે નાસો ભાગો નહિતો મરશો આમ છતાં તેની કદર કરવાને બદલે મ્યુનિસીપાલીટી તથા સરકાર નગુણી થઈ તેને મારી નખાવે છે તો એવા પરોપકારી ઉંદરોની જીંદગી ધાધ તેને બચાવી લઈ સારા હિન્દુસ્તાનના ઉંદરોને એક હાથ કરી તેમની વખારોની વખાર ભરવી એ આ કંપનીનો ખીએ હેતુ છે.

(આ સીવાય ખીબ ઘણા હેતુઓ છે પણ હાલ તુરત બહાર પાડવાથી શેરો ભરાતાં કદાચ આચકો લાગે તેમ લાગવાથી હાલ બહાર પાડતા નથી)

ડીરેક્ટરોની સંપૂર્ણ ખાત્રી છે કે આ પ્રોસ્પેક્ટસ બહાર પડતાં જ શેરો માટે જખરો દરોરો પડશે જ્યાં આર્ટીકલ્સ વીગેરે

બીજા કોઈ પણ હકીકત બહાર પાડવાની તસ્લી લઈ વાચનાર
બંધુના ભેજને ઘસી નાંખવા માંગતા નથી.

ડીયર વાંચનાર તું જુએ છે આ ગ્રોસ્પેક્ટસ બહાર
પડતાંજ શેરો માટે જખરો દરોરો પડ્યો જે બહોળા તથા
પહોળા કામને પુગી વળવા માટે ધરાનથી પહોળા કદના પારસી
ઓ, જપાનીસ ખીરના શોખીન જપાનીસ ખચ્ચરો, અમેરીકન
એક્ષના નંખર વનના શોખીન અમેરીકન હંદર માસ્તરો, ચું ચું
કરનાર ચુવા માસ્તર ચીનાઓ, આફ્રિકાની ગોરી ગોરી મધ્યો
મટલીના કીટલી માસ્તરો, જર્મનીના જમના જમાદારો વીગેરે
વીગેરે વીગેરેને તુરત તાર પાર્શ્વથી જોલાવવામાં આવ્યા જ્યાં
પોતાના દેશમાંથી ગપ દઇને ઉડ્યા તે બીજા બીનીટો સપ
દઇને આપણી અલગેલી મુખઈ નગરીના મમ્માદેવીના તળાવમાં
ધડોધડ પડવા લાગ્યા ત્યાં તેમને દીલે ખુબ કાદવ ચોળી
નવડાવી ધોવડાવી કંપનીની ખાસ એક યાંભલા પર ઉભી કરેલી
ભયાનક અને ભયંકર ચિત્રોથી શણગારેલી ઓફીસમાં ઘસડી
જવામાં આવ્યા, કેમ ડીયર વાંચનાર હસવું કેમ આવે છે, એ
તો ખુદી કોઇના ખાપની છે? ખુદી તો દરેકમાં હોય છે પણ
તે વાપરતાં આવડવી બેઠાં.

મારા બેટા ડીરેક્ટરો કાંઈ કાચા નહોતાં, તેઓએ ઠરાવ
કાઢેલો કે જે કોઈ શેર લેવાની અરજી આપવા માંગતો હોય
તેજ ઓફીસમાં આવી શકે તેથી જે લોકોની શેર લેવાની ઇચ્છા
નહી હતી તેવાઓનો પણ આ દેશપારના ટીંગલાઓ બેવા ખાતર
જખરો દરોરો પડ્યો અને એ રીતે કંપનીના તમામ શેરો ગપો-
ગપ ને અપોઅપ ઉડી ગયા.

તમામ શેરો ખપી જતા ઐન-ટોના હાથમાં મોટી રકમ આવી. ખીજેજ દિવસે ડીરેક્ટરોની મીટીંગ મળી જેમાં નીચે મુજબ ઠરાવો થયા.

ઠરાવ ૧. મુખ્ય અમદાવાદ, કલકત્તા વીજેરે શહેરોમાં ઉંદરો ઘણા હોય છે અને ઉંદરો ખાસ કરી ગટરોમાંજ રહે છે જ્યાં આવી ગટરોની સુવંધીના સોખીન અને ઉંદર પકડવામાં એક્કા (એક્પર્ટ) ખાસ એન્ડ્રિઆથી બોલાવવા તથા ખીલ્લી પકડનાર એક્પર્ટ ખાસ બેલજયમથી બોલાવવા.

ઠરાવ ૨. પ્લેગ કેસોરા જેવા જીવલેષુ રોગ વેળા ઉંદરો પોતાના ખ્યારા પ્રાણુના ભોગ આપી મનુષ્યોને ચેતાવે છે કે નાસો ભાગો નહિ તો મરશે. આમ પોતાના ખ્યારા પ્રાણુના ભોગ આપી પરોપકાર કરનાર ઉંદરોની બહારે ધાધ તેને ખચાવી લેવા પકડવા માટે મોટા મોટા શહેરોની મ્યુનીસીપાલિટીઓ સાથે કોન્ટ્રાક્ટ કરવો અને એ રીતે સારા હિન્દુસ્તાનના ઉંદરો એક હાથ કરવા.

ઉપર મુજબ ઠરાવો થયા વિલાયતી એક્પર્ટો આવી લાગ્યા અને ઉંદર બિલાડી પકડવાનું કામ ધમધીકાર ચાલવા માંડ્યું.

ઉંદરોની સભા.

એક દિવસ સોમવતી અમાસને શુકરવારે સવારમાં સાડા સાત વાગે સોનાપુરમાં યુંચું ઐન્ડ મીઆર્ડ કંપની અનલીમીટેડ પકડીને એકઠા ઝીંધલા સાડાત્રણ લાખ ઉંદરોની એક મંજવર સભા મેળવવામાં આવી તેમાં નીચે મુજબ કામકાજ થયું.

એક ઉંદર—આ સભાનું પ્રમુખસ્થાન મી. કોળને આપવાની હું દરખાસ્ત મુકું છું.

ખીજે ઉંદર—આ દરખાસ્તને હું ટેકા સાથે ધાંભલો આપું છું. ચુંચુંના અવાજ.

મી. કોલ—આપ સરવેની એવીજ મરજી છે તો હું ખુરશી-મેન (ચેરમેન) થાઉં છું.

એક ઉંદર—આપણી જાતિ પ્લેગ કેલેરા જેવા જીવલેણ રોગવેળા આપણા પ્યારા પ્રાણની પણ દરકાર ન કરતાં મનુષ્યોને ચેતાવે છે કે નાસો ભાગો નહિતો મરશે આમ છતાં સરકાર તથા મ્યુનિસિપાલિટી નગરણી થઇ આપણને મારી નાંખાવે છે. માટે તેનો કાંઇ ધલાજ લેવો જોઇએ.

ખીજે ઉંદર—આપણે રાતોરાત આમ છોડી જ'વલમાં ચાલ્યા જવું જોયી પછી એ લોક કેને મારશે.

આ વીચાર ચાલે છે તેટલામાં બહારથી મીઆઈ મીઆઈનો ગંભિર અવાજ આંચો જોયી ઉંદરોની ઢોડધામ થઇ રહી એટલે પ્રમુખ મી. કોળે ઉભા થઇ કહ્યું કે બાઇઓ ધીરજ ધરો નામ્ન ભાગ કરવાની જરૂર નથી. પરોપકારી ચુંચુ એન્ડ મીઆઈ કંપની, અનલીમીટેડના પ્રયાસથી હવે આપણે ખીલાડી સાથે સંપ તથા એકચતા થઇ છે. તેથી હવે તેનાથી ખીવાની જરૂર નથી.

એટલામાં બહારથી ખિલાડી આવી બાપણ કરવા -લાગી કે હવે આપણામાં સંપ બાઇચારે તથા એકચતા થઇ છે. આપણે સંપથી રહીશું તો પછી કેાઇની મગદુર નથી કે તે આપણે વાળ

પણ વાંઠા કરી શકે આપણા વચ્ચે ભાઈચારો કરાવનાર યુંચુ એન્ડ મીઆઉ કંપનીના બાહોસ એજન્ટ મીં ધરરરરર ધુસનો સાતસો સાડી સાડત્રીસ ગાડા ભરી ઉપકાર માનવો આ ભાપણથી આનંદ આનંદ થઇ રહ્યો અને યુંચુ અને મીઆઉના ગયન ભેઠી અવાજ વચ્ચે સભા ખરખાસ્તે કરવામાં આવી.

સભાઓના લાંબા લંચ હેવાલો પેપરોમાં આવવા લાગ્યા વળી મુંબાઇના જાહેર છાપાઓમાં “યુંચુ એન્ડ મીઆઉ કંપનીએ આજે પકડેલા પગડણા ઉંદરો “કંપનીના એજન્ટોને સાહસમાં મહાન પ્રતેહ” શેરોના ભાવમાં જખરો ઉછાળો “ઉંદરોની ચંજવર સભા” વિગેરે ઢેડોંગો સાથે લેખો લખવા માંડ્યા. આવા આશા આપનારા લેખોથી શેરોની માંગણીની અરજીઓ હજી પણ આવતી હતી, આવા લેખોથી સેવકના ભેજમાં તો ઉથલ પાથલ થવા માંડી અને ગલગલીત્તી છુટવા માંડ્યા વળી સેવક તો પોતાના ભુસાથી ભરેલા ભાગ્યવાન ભેજ પર આક્રીન કરવા લાગ્યો ને મનમાં ખુશી થઇ ખોલી ઉઠ્યો કે “વાંહરે મારા કીંમતી ભેજ વાહ” એમ કરી ભેજને આક્રીન કરવા લાગ્યો.

થોડાજ દિવસમાં યુંચુ એન્ડ મીઆઉ કંપનીના ડીરેક્ટર મીં ધરરરરર ધુસના અથાગ પ્રયાસથી લગભગ તમામ ગામ તથા શહેરના ઉંદરો કંપનીમાં જમે થઇ ગયા વળી પરદેશમાં ઉંદરોની સારી કીંમત મળવાથી ખોડ ઓફ ડીરેક્ટરે ઠરાવ કરી ચીન, જાપાન રૂસીઆ ફ્રાંસ અમેરિકા અબ્સ્ટાન કબ્સ્ટાન વીત્રેરે દેશોમાં પ્રાંચો ખોલી ત્યાં ઉંદરોની સ્ટીમરો ભરી રવાના કરવા માંડી. આ મુજબ રકમખંધ ઉંદરો પરદેશ જવાથી દેશમાં ઉંદરો જુજ રહી ગયા.

એટલામાં દેશમાં એક વખત જખરો પ્લેગ ફાટી નીકળ્યો. લોકોના ઘરમાં કે ગામમાં પ્લેગ ક્યારે થુસે છે તેની ખબર લોકોને પડી નહીં અને તેથી કીમતી જનો ગપોગપ તે અપોગપ ઉડી જવા લાગ્યા જેથી લોકોએ ભેગા મળી ચુંચુ એન્ડ મીઆઉ કંપનીને અરજ કરવા માંડી કે હમારા ઉંદર હમને પાછા લાવી આપો ત્યારે કંપનીના એજન્ટ મી. ધરરરરર થુસે જવાબ આપ્યો કે જ્યાં સુધી ઉંદરો તમારી પાસે હતા ત્યાં સુધી તમે તેની કદર ન કરી તેને મારી નાંખાવતા હતા. માટે તમે ઉંદરને માટે નાલાયક છો. તેથી ઉંદર પાછા મળશે નહીં.

આથી દેશના આગેવાનોનું કોન્ફરન્સ મળ્યું અને તેમાં કમીટી નીમાઈ ડેપ્યુટેશનના રૂપમાં કંપનીને અરજ કરવામાં આવી કે કોઈ પણ ખરથે અને કોઈપણ ભોગે હમારા ઉંદર પાછા હમને મંજાવી આપો.

આથી ઓહ ઓફ ડીરેક્ટરે એકઠા થઈ ઠરાવ કર્યો કે ચુંચુ એન્ડ મીઆઉ કંપનીના એજન્ટ મી. ધરરરરર થુસને પોતાના ખખલા તથા ખખલાની ખા સાથે આવતી મેલ સ્ટીમરમાં ફાન્સ રવાના કરવા અને અત્રેથી ત્યાં મોકલેલા તમામ ઉંદરો કોઈ પણ ખરથે અને કોઈ પણ ભોગે પાછા ખરીદી લઈ સ્ટીમરો ભરી અત્રે પાછા રવાના કરવા આ ઠરાવને અનુસરી એજન્ટ મી. ધરરરરરર થુસ પોતાના ખખલા તથા ખખલાની ખા સાથે સ્ટીમરપર જવા નીકળ્યા દરિયા કિનારે સ્ટીમર ઉભી હતી કિનારેથી સ્ટીમરપર જવા જોઈ પુટ પહોળું એક પાટીલ જોડવેલું હતું તે પર થઈને મી. ધરરરરરર થુસ તેના ખખલા તથા ખખલાની ખા સાથે સ્ટીમર પર

જવા માંડે છે તેટલામાં પાછળથી કોઈએ મી. ધરરરરર ધુસ કરી યુમ
મારી એટલે ત્રણે જણા ચમકી ઉઠ્યાને દરિયામાં પડી ગયા એટલામાં
એક ખડાદુર યુવાન જે કિનારા પર ઉભો હતો તે એકદમ
દરિયામાં તુટી પડ્યો તે ત્રણેને ગલચીમાંથી પકડી ખઠાર
કિનારાપર અકાળ્યા ત્રણે બેભાન થઈ ગયા હતા પણ લેમના
પર હવા છાંટવાથી તેઓ કાંઈક જાગૃતીમાં આવ્યા અને
પાસુ મરડી આંખ ચોળતા બેઠા થયાં તો બહાલા વાંચનાર ત્યાં
તો સ્ટીમર દરિયો વીગેરે કાંઈજ મળે નહિ. જે દરિયા મહેલના
ભયંકર ઓરડામાં રાત્રે સુતા હતા તેજ ભયંકર ઓરડામાં
પોતાને હથમાંથી જાગી ઉઠેલા બેયા લીમીટડ કંપની, હંદર
ખિલાડી, પારકે પૈસા પરમાન્ન, હંદરોની સભા વીગેરે જે કાંઈ હકી-
કત જણાવી તે તો તેમને આવેલું રમુજ ને વિચીત્ર સ્વપ્ન હતું.

કેમ બહાલા વાંચનાર યુદ્ધી કોઈના ખાપની છે ?

છેવટનો સાર.

આ કંપનીના સ્વપ્નાનો ચિતાર ક્ષણી ખરી લીમીટડ
કંપનીની ખરી સ્થિતિ ખરા સ્વરૂપમાં રજુ કરે છે દેશની અદ્યતન
દોષત આવી લીમીટડ કંપનીઓ પાણીના પરપોટા માત્રક કુટી
જઈ એજન્ટોના ખોસાતર કરી ખાપડા ગરીબ તથા ભોળા લોકોને
માથે કાંચ દઈ રડતા કરી જાય છે; છતાં કોઈ નવી લીમીટડ
કંપની ઉભી થતાંજ તેના શેરો પર જખરો દરોરો પડવા માંડે
છે તેમજ દલાલો પોતાને મળતી મોટી દલાલીના લોભે ખાપડા
ગરીબ ગરખાંઓને ફસાવવા આડા અવળા સમજાવી શેરો
ભરાવી જાય છે.

આવી લીમીટેડ કંપનીઓના બહારથી મોટી આશા આપનારા
હેખાવો પ્રોસ્પેક્ટસો કે મોટા મોટા ડીરેક્ટરોના નામોથી અંબાઈ
કે લોભાઈ ન જતાં તેનાથી દુર રહેવા પ્રજા પ્રયત્ન કરશે તો
આ લેખક આ લેખ સાર્થક થયેલો ગણશે.

લેખકનું કહેવું એમ નથી કે બધીજ લીમીટેડ કંપની આવી
હોય છે. પરંતુ ઘણે ભાગે કંપનીઓમાં હલબહારના મોટા
ખરચો, મોટા પમારદાર અમલદારો વીગેરેથી શેર હોલડરના ખોસા
પર જખરો કાપ પડે છે એ તો દેખીતીજ બીના છે.

પરમાત્મા સૌને સદબુદ્ધી આપે.

મુરતી.

ઉંદરોનો ત્રાસ.

લેખક ઉંદરોનો ખેરખવાહ હોવા છતાં તેના ત્રાસ
ભુલી જઇ શકતો નથી.

ઉંદર કેહર કરે છે રે દુખડાં કેને કહેવા જઇએ.
અમને નિત્ય નડે છેરે ઘરમાં કેમ કરીને રહીએ. ટેક. ૧
ઘર મધ્યેથી હોડી આવે બીછાના પર ખેસે
કુંકી કુંકી ચાંચજ મારે ના ખખર તેની રહે છે. ઉંદર ૧
ચાર પહોરની રજની માંહે એક ઘડી નવ અંપે
નિદ્રામાંથી જાગું અબકી તવ કાયા મારી કંપે. ઉંદર ૨
પોથી પુસ્તક કાપી નાંખ્યાં બાકી ન રાખ્યું એક.
આલી આલી ચાકી ગયો પણ પાર ન આવ્યો છેક. ઉંદર ૩

ધાતી પોથી કાપી ખાધી દોરી કાપી આખી.
અબોટીયું અંગરખું કાપ્યું તેના સુરજ સાખી. ઉંદર ૪
જળ પીવાનું બોટી ગયા ને તેલ દોળી હીધું.

બરણીમાં જે ખાકી રહ્યું તે અરવે મળી પીધું. ઉંદર ૫
ચુંચુંચુંચું ચીસો ખાડે લોડી અઝી પાડે.

ઢંઢોળીને હાંકું ત્યારે કોટો ઝાઝી કહાડે. ઉંદર ૬
ગણપતિની ચોથ કહીએ તે કરતાં નથી ચુક્યાં.

લશલશતા: લાડુ કરી ઉંદર મામાને મુક્યાં. ઉંદર ૭
હીવો જે બળતો રાખું તો હીવેટ તાણી બચ.

એમ કરતાં જે ઉંઘી ગયા તો લંકા જેવું થાય. ઉંદર ૮
જે દિવસના ગામ ગયાતા તે દિવસના ઘરમાં પડીયા.

કોઠી પેટી કાપી ખાધી એ રીતે મુને નડીયા. ઉંદર ૯
પાંજરા મુકી મુકી થાક્યો તોય અલ્યા નવ ખુટે.

ખાવાનું ઉઘાડી નાંખી બહુ જોળનું ગાડું લુટે. ઉંદર ૧૦
એ પશુને શું કરીએ મુને રીસ ગ્રહ છે વ્યાપી

માળા મારી ફેરવવાની ગોમુખી સુદ્ધાં કાપી ઉંદર ૧૧
નિતનિત દુખડાં અમને દે છે ક્યાં જમ્યે અમે નાશી

ભક્ત પીતાંબર એમ કહે છે એને મળજે વાઘની માશી ઉંદર ૧૨
(અન્ય પુસ્તકમાંથી કવિતાના રચનાર ભક્ત પીતાંબર હોય

એમ કવિતાની છદ્ધી લીટીથી માલમ પડે છે.)

— ભાઈ ક્યાં ?

તો કે ઘેરના ઘેર —

આજે સાત વર્ષથી સાબરકાંઠા બોર્ડીંગ હાઉસમાં જમું છું
રસોઇ એવી સ્વાદિષ્ટ કે ઘેરને પણ ભુલી ગયો. પણ ખચ્ચર
થાય એના હોસ્તારોનું કે મોટા કાપકા સાથે નીકળતા ને હરી-
પ્રાઇમાં એછા ભાવેથી જમાડતા લોભેમાં અને પણ જમવા તેડી
ગયા અને મારી તખીયતનું નજબોદવાળી નાંખ્યું. બધા લોભની
હવા ખાઇ આખરે ભાઈ ક્યાં તો કે ઘેરના ઘેર તો સાબરકાંઠા
બોર્ડીંગ હાઉસનાજ મનગમતા મહેમાન થયા અને તખીયત તો
પાછી પચ્ચર જેવી બની છે. ભાઈ જુનું તેજ સુન્નું તેથી લોભમાં
જમનાર દરેક બંધુને વિનંતી છે કે ત્યાંજ જમવું સલામત છે.

નવાની ઇચ્છા ન રાખો જુનામાંજ આરામ છે.

સાબરકાંઠા સિવાય બીજે જમવું, એ ધાસ્તીભરેલું કામ છે,

સાબરકાંઠા બોર્ડીંગ હાઉસ

મમ્માદેવી પોસ્ટની પાછળ—મુંબઈ.

ભાગાતળાવમાં અજબ ઘડાકો.

(કચ્છપીઠ તરફથી ચોકબજાર તરફ લોકોનું ટોળું ધસી આવતું
જેઠ એક ગામડેથી ટોળામાંના માણસને પુછે છે.)

ગામડીયો—અરે ભાઈ એ છે હું? આ જધા ટોળા એ
ખાત્રુ કેમ ધસી જાય છે?

જવાબ—તું એ કેઠા આજેજ ઘોળકેથી આવેલો દેખું
ભાગાતળાવમાં પેલા પ્રોફેસર સ્ટુડીયો વાળાએ આવણુ માસ માટે
ખાત્ર ભાવ ઘટાડયા છે. વળી છપી પણ એવી સુંદર તથા
અપ-ટુ-ડેટ પાડે છે કે હાલ તો ત્યાં લોકોની તુટાતુટ પડે છે.

ગામડીઓ—એમ છે. તો તો હું પણ ત્યાંજ જવાનો
જાને મારી છપી પણ પડાવાનો. ભાઈ મને જરા દુકાન ખતાવજે.

ટોળામાંનો એક બીજો સખસ બોલી ઉઠે છે

, અરે આજકાલ પ્રોફેસર સ્ટુડીયો વાળાએ તો આખર કરી
છે પ્રોમાઇડ આઇલ પેઇન્ટીંગ મેપીઆ કન્સર્લ્ડિંગ વીગેરે કામો
ફસીયન પ્રોસેસથી છેલ્લામાં છેલ્લી શોષ મુજબ કરી આપે છે.
વળી ભાવ પણ મધ્યમ સરનાજ છે.

પ્રોફેસર સ્ટુડીયો.

માલેક

ગીરધરલાલ પીં શેટો ડ્રાફ્ટર.

આજકાલ દુનિયા શેનાપર મરી ફીટ છે?

ખુબસુરતી.

પણ તે કયાંથી મેળવવી—ખુબસુરતી મેળવવા
આકાશ પાતાળ એક કીધા, સેંકડો દવાઓના લપેડા
માની ખુબસુરત થવાને બદલે ઉલટો બદસુરત બન્યો.
પણ આખરે મારો ખોદા હાથ લાગ્યો ખરો, મારા
એક હોસ્તની બલામણથી સી. એન. બ્રધર્સનો
ખીલનો મલમ વાપર્યો તો આહાહાહા, ડીયર વાંચ-
શું જુએ છે, ખીલના ડાઘા શીળીના ચાડા બધું
સફાચટ મેદાન અને આ સેવક બની ગયો એક
ખુબસુરત જુવાન. એકવાર જરૂર વાપરો.

ઠેકાણું નાંધી લ્યો,

સી. એન. બ્રધર્સ.

જથ્થાબંધ તેમજ છુટક દવા વેચનાર તથા ચોખ્ખું
મધ મુગધી તેલો, સેન્ટ, માખુ, વિગેરેના વેપારી

કણ્ણપીડ બબ્બર—સુરત.

